

ОБЩИНА СОПОТ

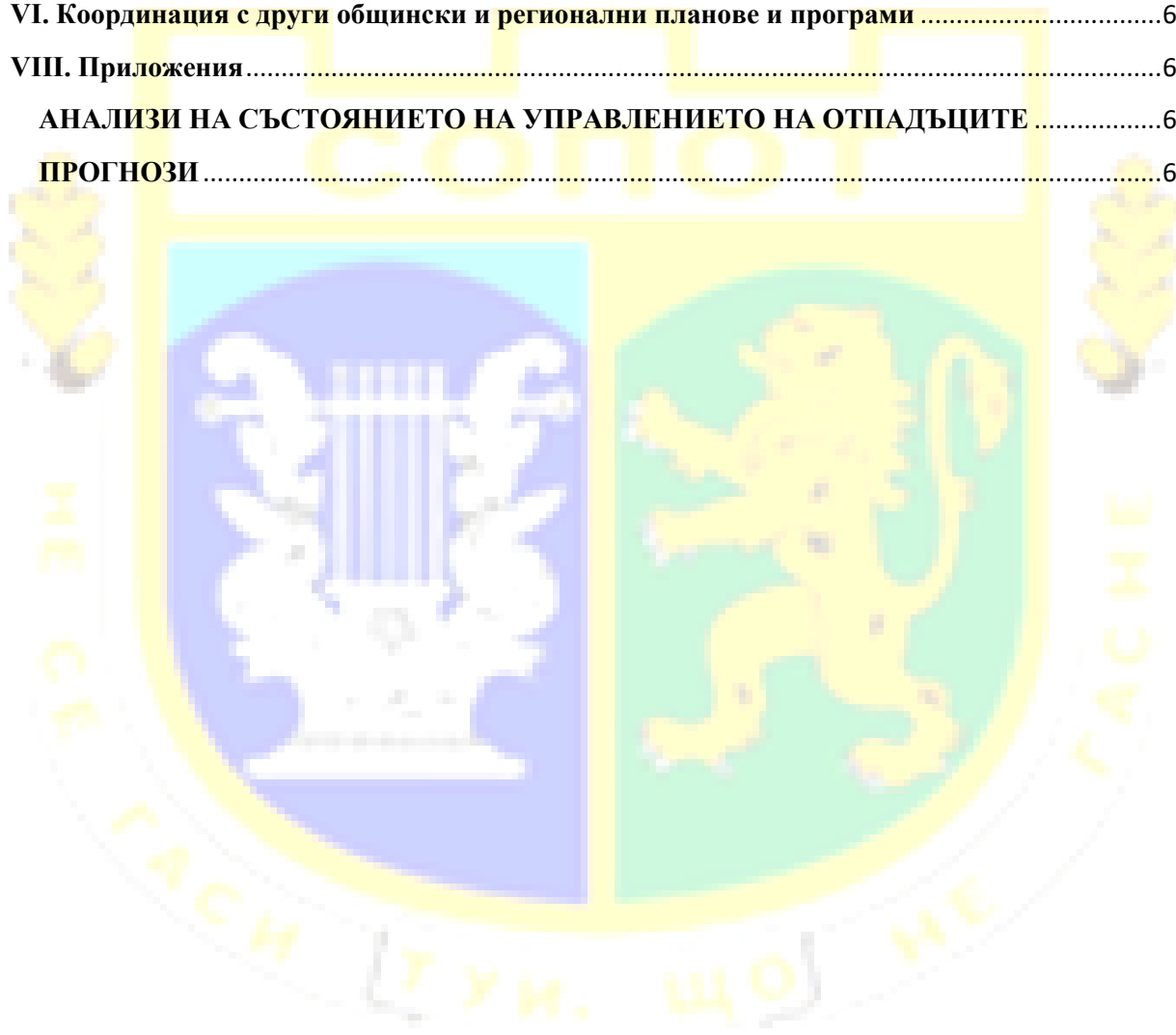

**ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ №..... ВЗЕТО С ПРОТОКОЛ №..... НА
ОБЩНСКИ СЪВЕТ- СОПОТ**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ	6
2. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	6
3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	7
5. ОРГАНИ НА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ДАТА НА ОДОБРЕНИЕ	8
6. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА СОПОТ	8
7. УЧАСТИЕ НА ОБЩИНАТА В РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	10
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА	12
1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ	12
3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО	13
4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	14
5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	14
6. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	15
8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	16
10. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ	17
III. SWOT АНАЛИЗ	19
IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	22
<i>ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (НППОО)</i>	23
ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ	33
<i>ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ</i>	33

<i>ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ</i>	41
<i>ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО</i>	48
ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ	56
<i>ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ</i>	56
VI. Координация с други общински и регионални планове и програми	60
VIII. Приложения	62
АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	62
ПРОГНОЗИ	62

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в България
БВП	Брутен вътрешен продукт
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГД	Главна дирекция
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДБ	Държавен бюджет
КЕВР	Комисия по енергийно и водно регулиране
ЕАСТ	Европейска асоциация за свободна търговия
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЗП	Комисия за защита на потребителите
МВР	Министерство на вътрешните работи
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НИСО	Национална информационна система за отпадъци
НПО	Неправителствена организация
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПР (2030)	БЪЛГАРИЯ Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030

НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НУИБА	Негодни за употреба индустриални батерии и акумулатори
НУПБА	Негодни за употреба портативни батерии и акумулатори
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
ОМ	Отработени масла
ОО	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъците
ПОС	Програма "Околна среда" 2021-2027
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ХО	Хранителни отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ И ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ

Настоящата програма за управление на отпадъците на община Сопот е разработена в съответствие с чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, тя представлява секторна програма и неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда.

Използвани са Методическите указания за разработване на общински/ регионални програми за управление на отпадъците, издадени от министъра на околната среда и водите с Решение РД-883/ 23/09.2021 г (<https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/bitovi-otpaduci/>).

Периодът на действие съвпада с хоризонта на актуалния Национален план за управление на отпадъците (НПУО), а именно 2021-2028 г. Планът е приет с решение на Министерския съвет № 459/ 17.06.2021 г., в което са отразени изискванията на законодателството на Европейския съюз (ЕС) от пакета „Кръгова икономика“. Планът с всички анализи към него е публикуван на интернет страницата на МОСВ: <https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/>.

2. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща всички задължения на местната администрация за третиране на отпадъците, произтичащи от ЗУО и подзаконовата нормативна уредба. В нея се включват мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, повторната употреба, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на различните потоци битови отпадъци, образувани от жизнената дейност на гражданите, както и от административни, търговски, промишлени и други източници.

Програмата набелязва подходящи мерки, които в определения времеви хоризонт да допринесат за достигане на националните цели за рециклиране на отпадъците, както и свеждане до минимум количеството на депонираните отпадъци.

Програмата обхваща анализи, които определят нивото на достигане на целите от общината за оползотворяване, рециклиране и намаляване на депонираните отпадъци, произтичащи от ЗУО. Тези цели и съответно показатели, произтичащи от актуалното национално законодателство (чл.31 от ЗУО) и НПУО 2021-2028 г. са:

Цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране:

- най-късно до 31.12.2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55% от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31.12.2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60% от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31.12.2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65% от общото тегло на тези отпадъци.

Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци за периода 2021-2025 г. се постигат поетапно, като след 31.12.2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

- 31.12.2021 г. – 51%;
- 31.12.2022 г. - 52%;

- 31.12.2023 г. – 53%;
- 31.12.2024 г. – 54%;
- 31.12.2025 г. – 55%.

Цели за намаляване на депонираните отпадъци

- най-късно до 31.12.2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва: а) до 31.12.2025 г. - най-малко до 50% от общото им тегло; б) до 31.12.2030 г. - най-малко до 30% от общото им тегло.

- най-късно до 31.12.2020 г. и след това количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната цел на община Сопот в сферата на управление на отпадъците е идентична с генералната цел на НПУО, а именно: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“.

Определената основна цел се очаква да се постигне посредством следните специфични цели:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

Основните резултати, които ще допринесат за изпълнение на така дефинираните специфични цели, са следните:

- Повишена осведоменост и съзнание на гражданите и бизнеса относно йерархията за управление на отпадъците;

- Въведени икономически стимули за насърчаване на отговорно поведение на гражданите и бизнеса за намаляване образуването и насърчаване повторната употреба и рециклирането на отпадъците (въз основа на анализ и оценка на приложимостта);

- Усъвършенствани системи за разделно събиране на отпадъците „при източника“;

- Предприети мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци (чрез организирани схеми за домашно компостиране и/или въведено разделно събиране на биоразградими и/или зелени отпадъци);

- Оптимално използване и участие на общината в поддръжката на съществуващите съоръжения част от Регионалната система за управление на отпадъците (PCYO) Карлово;

- Участие на общината в изграждане на нови съоръжения част от PCYO Карлово (въз основа на анализ и оценка на необходимостта);

- Предприети мерки за предотвратяване на формите на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и почистване на нерегламентирано изхвърлените отпадъци на територията на общината.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОЦЕДУРАТА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА И ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Подготвена е необходимата информация за провеждане на процедура за преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони (от европейската екологична мрежа Натура 2000), съгласно Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). След изготвяне на проект на програма (...), е внесено заявление в Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) Пловдив. Съгласно Решение на РИОСВ Пловдив (...).

Във връзка с разработване на програмата (дата) кметът определи отговорни експерти от общинската администрация (Дирекция „Обща администрация“ и Дирекция „Специализирана администрация“), които имат отговорност за организация и координация на дейностите по разработване на програмата и консултации с обществеността. Процесът на консултиране с обществеността и със заинтересованите страни протече паралелно с разглеждане на програмата от РИОСВ, като за целта общината.

5. ОРГАНИ НА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ДАТА НА ОДОБРЕНИЕ

Програмата е разработена с помощта на външен изпълнител, който работи в тясно сътрудничество с експертите в общината, отговорни за управление на отпадъците. Окончателният проект на програмата, допълнен в резултат на проведените процедури по екологична оценка и оценка на съвместимост и обществените консултации (...), е внесен от кмета в общинския съвет за разглеждане и приемане (...). Програмата е приета с Решение на общинския съвет (...) и е публикувана на интернет страницата на общината (...).

6. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА СОПОТ

Община Сопот е разположена в южното подножие на Стара планина. Територията на общината обхваща южната част на Троянска планина – дял от Средна Стара планина, и част от Карловската котловина. Надморската височина на територията е в границите от 378 м в южната част до 2165 м в североизточната част. Планинската част е със стръмен и силно разчленен от левите притоци на река Стряма релеф.

В климатично отношение¹ Община Сопот попада в преходно-континенталната климатична област. Влияние върху климатичните условия в общината оказва котловинният характер на релефа. В сравнение с другите Подбалкански полета климатът на Община Сопот е по-топъл и мек. Рядко явление тук са температурните инверсии. Преграда за студените ветрове се явява планинският масив от север, докато ниската планинска ограда от юг, заедно с дефилетата и клисурите са естествен регулатор на въздушни маси.

¹Източник:

<https://www.meteoblue.com/bg/%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D0%B7%D0%B0/modelclimate/%D0%A1%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D1%82%republika-b%20%D0%ADlgariya%20726976>

През територията на общината не преминават сериозни речни потоци. Хидрографската мрежа в района включва редица малки реки, спускащи се по склоновете на попадащите в територията планински масиви. Едва 6% от подходящите за земеделие територии на община Сопот са поливни. За сравнение – над 40% от обработваемата земя в Пловдивска област е заета от поливни площи. Висок е процентът на необработваемите земеделски територии 18,98% (1069,28 ха).²

Община Сопот обхваща северозападната част на Пловдивска област. Разположена върху 5633,3 ха. или 0,9 % от площта на областта, общината граничи с община Карлово от изток, запад и юг. На север тя граничи с Община Троян, която е част от Ловешка област. В селищната мрежа на Община Сопот попадат град Сопот със землище от 3666,2 ха и село Анево със землище от 1967,1 ха. Землищата на двете населени места представляват около 5,5 % от територията на общината.

От гледна точка на националната и регионална урбанистична структура община Сопот попада в обхвата на Южен централен район за планиране (ЮЦРП) (NUTS-2), област Пловдив (NUTS-3). От гледна точка на категоризацията на административно – териториалното устройство, съгласно Националната концепция за пространствено развитие на България 2013 – 2025 г., община Сопот попада в 4-та категория.

По данни на НСИ към 31.12.2020 г. общият брой на населението е 9098 души, а гъстотата на населението на община Сопот е значително висока 161,51 д./ км², като този показател е с припл. 30% по-висок от средната стойност за Пловдивска област и с над 50% от средната за страната. Над 90 % от населението на общината е концентрирано в град Сопот.

По данни на НСИ през последните години населението на община Сопот намалява с по-бавни темпове, като за периода 2016 - 2020 г. (времения хоризонт на предходната програма за управление на отпадъците) населението е намаляло с 204 души или едва с 2,19%. Населението на общинския център – гр. Сопот е намаляло със 176 души или 2,12%, а с. Анево с 28 души или с 2,75%. Това е почти наполовина по-малък процент спрямо предходния петгодишен период (2011-2015 г.).

В периода 2016-2020 г. коефициентът на безработица в община Сопот е под 3%, като подобни резултати имат едва пет общини в Р България. С това те се нареждат след Столична община и Божурище (с най-ниски стойности по този показател, под 2%). За справка стойностите на ниво район за планиране, област и национално ниво са както следва: ЮЦР – 3,2%, Област Пловдив – 3,2%, национално ниво 5,3%.

Ниската безработица и съответно висок коефициент на икономическа активност се обясняват с факта, че 84 % от наетите лица в общината са в сектор “Преработвателна промишленост“, което още веднъж подчертава ролята на двете структуроопределящи предприятия за икономиката на община Сопот. Това са “Вазовски Машиностроителни заводи” ЕАД (предприятие 100% държавна собственост специализирано в производството на военна и гражданска продукция, сред които: машини за хранително-вкусовата промишленост, авиационна и селскостопанска техника, нестандартни машини и съоръжения, големи номенклатури газови уреди и съдове за втечен газ, инструментална екипировка, абразивни и диамантени инструменти и др.) и „СКФ Берингс България“ ЕООД (собственост на най-големият производител в света на лагери, машинни части и автоматични технологии – шведската фирма SKF).

По данни от НСИ за 2020 г., БВП на жител за област Пловдив възлиза на 14648 лв. спрямо 17299 лв. на жител на национално ниво. Промисленият сектор формира над 88%

² Източник: Общ устройствен план на община Сопот, юли 2019 г.

от нетните приходи от продажби на територията на общината и дава заетост на над 84% от трудоспособното население. Отрасълът включва 41 предприятия, сред които „ВМЗ – Сопот“ ЕАД и „СКФ Берингс България“ ЕООД, а останалите в по-голямата част от дейността си са свързани или зависещи от двете структуроопределящи предприятия за местната икономика³.

Представената по-долу карта дава визуална представа за мястото на общината на територията на страната, за населените места в общината, както и за общините, включени в Регионалната система за управление на отпадъците.

7. УЧАСТИЕ НА ОБЩИНАТА В РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

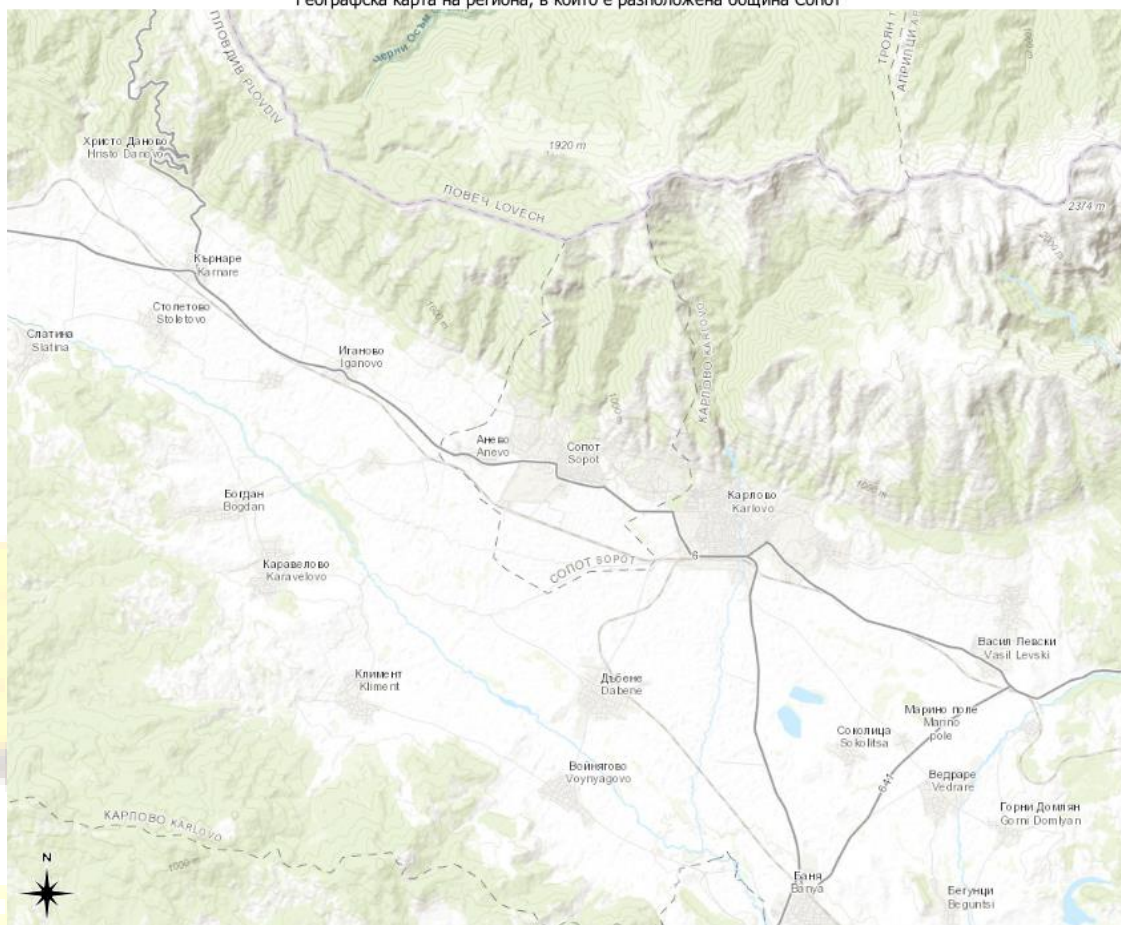
Общината участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) Карлово. РСУО Карлово е учредено на 06.10.2010 г. и обхваща общините Карлово, Калояново, Хисаря и Сопот. В периода 2016-2020 г. община Сопот участва в работата на сдружението. Общото събрание на РСУО Карлово е разглеждало въпроси от основните направления, определени в чл. 26, ал. 1 от ЗУО⁴:

- определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци;
- определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);
- разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 и 2.

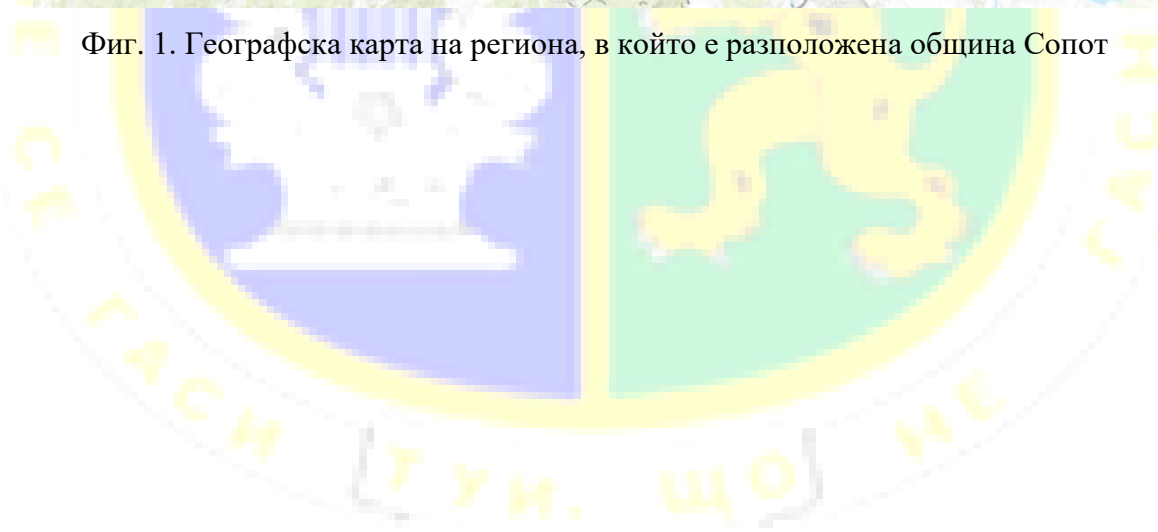
³ Източник: Общ устройствен план на община Сопот, юли 2019 г.

⁴ Решения на Общото събрание на РСУО Карлово (<https://www.karlovo.bg/section-62-content.html>)

Географска карта на региона, в който е разположена община Сопот

Фиг. 1. Географска карта на региона, в който е разположена община Сопот

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

В периода 2016-2020 г. изпълнението на заложените цели и изисквания на законодателството е все още частично. Необходим е задълбочен анализ и детайлно планиране на поэтапното намаляване количеството на образувани отпадъци и повишаване нивото на оползотворяване (вкл. рециклиране) и в крайна сметка значително намаляване и свеждане до минимум депонирането на битови отпадъци.

Общината следва да предприеме целенасочени действия и мерки за насърчаване на разделното събиране на масово разпространени отпадъци при източника на тяхното образуване, включително икономически стимули. Следва да се отбележим и съществената роля на оползотворяващата организация в процеса на повишаване на осведомеността и мотивиране на населението да разделя отпадъците от опаковки при източника на тяхното образуване.

Важно е общината да започне да прилага изискванията и да работи за изпълнение на целите, свързани с управление на биоразградимите отпадъци, както и изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане в строителството на все повече рециклирани материали.

Препоръчва се общината да планира дейности във връзка с хранителните и текстилни отпадъци (съответно 8% и 5% от общите образувани битови отпадъци на територията на община Сопот), съгласно резултатите от националното проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци), независимо че към момента все още няма поставени цели/конкретни изисквания на европейско и национално ниво. Към 05.2022 г. има сключен договор за събиране и оползотворяване на текстилни отпадъци между общината и организация за оползотворяване на този поток отпадъци.

И накрая, но не на последно място, в общината следва да се създаде система за събиране на информация за всички образувани отпадъци, независимо от източника им и лицата, които ги събират/ третират. Продължава да е в сила препоръката за въвеждане на регулярни проверки за контрол върху дейността на площадките, на които се предават отпадъци, вкл. достоверност на данните.

2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

Общината като цяло изпълнява задълженията регламентирани в чл.19 от ЗУО. Необходими са допълнителни усилия в следните направления:

- Подобряване на разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло и други МРО (различни от отпадъците за опаковки);

- Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

- Осигуряване на информация за обществеността относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

- Предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на тяхното почистването.

3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Община Сопот е обезпечена с нормативни и програмни документи на общинско ниво, които са актуални от гледна точка на действащите нормативни документи на национално ниво. Основното предизвикателство пред общината е липсата на регламентация относно начина на определяне на такса битови отпадъци въз основа на количеството образувани отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експертиментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

Също така, в Наредбата за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Сопот, следва да се въведат последните изменения на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали.

В изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл.19 от ЗУО:

- Общината има разрешително за транспортиране на смесени битови отпадъци и самостоятелно извършва дейностите по събиране и извозване на събраните отпадъци до площадката на регионалното депо.

- Общината е сключила договор с „Екопак България“ АД за оползотворяване на отпадъци от опаковки;

- Общината е сключила договор с „Белезирев“, ЕИК: 115783655 (регистрирана площадка за събиране и действащо разрешително за транспортиране на МРО № 09-РД-00000287-01/17.12.2013 г.).

Заложените цели в предходната общинска програма за управление на отпадъците са изпълнени частично. Затрудненията произтичат основно от факта, че голяма част от мерките са най-общо формулирани и за тях не са определени целеви бюджет и възможни източници на финансиране).

4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Общото събрание на регионалното сдружение е взело решение относно разпределение на задълженията между отделните общини по отношение на двете цели по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 (съгласно действащата тогава разпоредба на ЗУО), въз основа на изготвен анализ на необходимостта от изграждането на допълнителната инфраструктура както на ниво община, така и на ниво регион за ефективност на централизиран или децентрализиран подход за изграждане на инфраструктурата за управление на отпадъците, като за биоразградимите отпадъци е избран децентрализиран подход.

Следва да се анализира ефективността на определения подход, предвид незадоволителните резултати от изпълнението на поставените цели. При предстоящото разпределение на задълженията във връзка с изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци (чл. 31, ал. 1, т. 3-6), в сила от 05.03.2021, следва да вземат предвид всички възможности за прилагане на регионалния принцип за управление на отпадъците, вкл. съвместно изпълнение на целите чрез централизирани решения.

За следващия програмен период се препоръчва разработване на регионална програма за управление на отпадъците, която да обхваща цялата регионална система. По този начин ще се постигне по-добра координация и ще се избегнат паралелните усилия на общините за извършване на анализ на общата инфраструктура и техническите възможности за третиране на отпадъците.

5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Функциите на общината покриват повечето правомощия на кмета във връзка с управление на отпадъците. На настоящия етап не са възложени функции относно биоразградимите и биоотпадъците, тъй като общината все още не е въвела система за разделно събиране и оползотворяване на този вид отпадъци.

Предвид мащаба на общината (две населени места; население под 10 000 души), човешкият ресурс като цяло е достатъчен за осъществяване на дейността по управлението на отпадъците. Необходимо е и подобряване на политиката за стимулиране развитието на експертите, вкл. предвиждане на средства за специализирано обучение.

Наличната информационно-техническа база е надеждна и организирана. Основното предизвикателство продължава да бъде материално-техническото обезпечаване на контролните дейности.

Основните препоръки за оптимизиране на функциите, организационната структура и професионалния капацитет на служителите за подобряване на управлението на отпадъците, са следните:

- Организиране на периодични обучения на отговорните служители за повишаване на професионалната им квалификация;
- Подобряване на материална база за изпълнение на контролни дейности;
- Оптимално използване на автомобилния парк на администрацията за целите на контролните функции на експерти.

6. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Общината следва да продължи да изпълнява определените в предходната програма превантивни мерки за предотвратяване и намаляване на риска от нерегламентирани замърсявания, вкл.:

- Идентифициране и описване на всички ключови места, където е възможно образуването на локални замърсявания;
- Поддържане на достатъчен брой контейнери;
- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;
- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- Поддържане на броя на длъжностните лица, на които са възложени контролни функции и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- Поддържане на поставените предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;
- Ежегодно актуализиране и допълване на системите за организирано сметосъбиране и разделно събиране;
- Уведомяване на населението за начина и местата за изхвърляне на различните видове отпадъци.

7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА И ОЦЕНКАТА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ” И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА”

Общината осигурява базовите елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци. Необходимо е да се положат усилия за определени потоци отпадъци, основно биоразградимите отпадъци, като на първо място се насърчи разделното събиране при източника на образуването им.

Следва да се създаде механизъм за изпълнение изискването на общинската наредба ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО.

Следва регулярно да се събират данни относно количествата на всички потоци отпадъци, образувани на територията на община Сопот.

Необходимо е и да се засили контрола по изпълнението на изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците, вкл. върху лицата, които имат задължения по схемата за „разширена отговорност на производителя“. Събираната информация следва да се оповестява на уебстраницата на общината, вкл.:

- регистри на площадки на територията на общината за за безвъзмездно/ възмездно предаване на всеки поток МРО;
- списъци на лица на територията на общината с разрешителни за събиране и др. дейности за всеки поток МРО;
- годишни справки за количествата събрани/ третираны отпадъци за всеки поток МРО.

8. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Общината е изградила ефективна система за организирано сметосъбиране във всичките си населени места, чрез разполагане на контейнери. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Осигурена е специализирана техника за обслужването им, което се извършва от общината.

Общината ползва регионално депо за депониране на отпадъците си. Депонирането е последен процес в наложената в ЗУО йерархия при управлението на отпадъците, която се спазва. Община Сопот ползва изградената инсталация за сепариране на отпадъци, собственост на община Карлово. Инсталацията има нужда от надграждане, а сортирането на смесено събран битов отпадък не е ефективно решение за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване, заложи в ЗУО. Регионалната система не разполага с инфраструктура за третиране на различни видове отпадъци, освен сепариране, като организацията на дейността се осъществява чрез сключване на договори с фирми и организации по оползотворяване за предаване на различните отпадъци, които могат да бъдат оползотворени и/или рециклирани.

Изградена е система за разделно събиране на отпадъците от опаковки (хартия, пластмаса, стъкло и метал). В града има една основна площадка за предаване на масово разпространени отпадъци от хартия и картон, метал пластмаса и стъкло, както и други масово разпространени и опасни отпадъци. Необходимо е общината да изисква информация относно количествата на събираните отпадъци.

В общината липсва инфраструктура за третиране на биоразградими отпадъци и към 05.2022 г. не са предприети мерки за осигуряване на такава. През 2018 г. РСУО Карлово приема „децентрализиран“ подход към изпълнение на целите за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци. Предвид възприетия подход, е необходимо община Сопот да предприеме мерки за анализиране на този поток отпадъци на нейната територия и да избере ефективно решение за оползотворяването им. Необходимо е осигуряване на инфраструктура за разделно събиране на растителни и биоразградими отпадъци (специализирани автомобили за събирането и извозването им, контейнери за събиране и съхранение), както и изграждане на съответните съоръжения. Възможно е да се анализира опита от прилагане на децентрализиран подход в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02 „Прилагане на децентрализиран модел за управление на био-отпадъците в общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, включително изграждане на необходимата техническа инфраструктура – система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните био-отпадъци“).

Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за

включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В Общината няма разработени и въведени в действие проекти за домашно/ фамилно компостиране на растителни и биоразградими отпадъци. Препоръчително е общината да подпомогне организирането на такива схеми, като следва да се има предвид че количествата събрани от тях се считат за отпадъци, чието образуване е предотвратено, а не за оползотворени биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за предотвратяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци в такива схеми.

Липсва инфраструктура за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Изграждането на такава не е задължително, но би подпомогнало изпълнението на изискванията за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, както и изискванията за влагане на все повече рециклирани материали в строителството на сгради, пътища и т.н. Община Карлово има изготвен проект за изграждане на площадка за третирането на тези отпадъци, но не може да я реализира поради необходимостта от големи финансови средства. Разчита се на привличането на частни инвеститори.

Заклучението е, че осигурената инфраструктура не е напълно достатъчна за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти. Необходима е допълнителна инфраструктура за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, основно биораградими отпадъци.

9. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В рамките на разглеждания период 2016-2020 г. основната установена практика по предотвратяване образуването на битови отпадъци на територията на община Сопот е повишаване на осведомеността на гражданите и фирмите относно йерархията за управление на отпадъците. В програмата за предходния период не са определени целеви средства за провеждане на мащабна целенасочена и дългосрочна кампания, така че общината е извършавала по-скоро отделни информационни събития и инициативи.

Извършеният преглед на нормативните актове и изпълнените проекти на местно ниво показва, че общината не е планирала и прилагала нарочни административни мерки за стимулиране на физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците.

10. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

В резултат на анализа на приходите и разходите свързани с управление на отпадъците в периода 2016-2020 г. може да се заключи, че общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща“. Следва да се анализират причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Анализът на данните показва, че заплащаната от населението такса за битови отпадъци е под определения таван на поносимост (1.5% от средногодишните доходи на 1 лице). Предвид липсата на данни относно доходите на общинско ниво и предвид високите нива на заетост в община Сопот, като база не е използван дохода на най-нискодоходните групи от населението, а средния доход за област Пловдив). В този смисъл е важно да се направи анализ на доходите на общинско ниво и съответно на възможностите за увеличаване на такса битови отпадъци и/или оптимизирането на разходите за управление на отпадъците (по-конкретно разходите без тези за поддържане на чистота на обществени площи).

Общината следва да положи усилия за прилагане на икономически принципи при управлението на битовите отпадъци. Препоръчва се извършване на документален анализ и експериментално прилагане в малък мащаб, с цел определяне на най-справедлив и подходящ за общината модел за формиране на таксите. Основните параметри на избрания модел следва да залегнат в Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите в община Сопот.

11. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Общината предоставя по-голямата част от услугите, свързани с битовите отпадъци, съгласно изискванията на нормативната уредба. Основната препоръка е да се организира допълнителна услуга за разделно събиране на потока биоразградими отпадъци. Предвид очакваното определяне на цели за оползотворяване на хранителните отпадъци за държавите-членки на ЕС, общината следва да анализира възможностите за включване на този поток отпадъци при анализиране на най-ефективното решение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В разглеждания период община Сопот не покрива напълно разходите за предоставяне на услугите, свързани с битовите отпадъци с постъпилите приходи от таксата. В този смисъл, общината все още не успява да приложи успешно принципа „Замърсителят плаща“. Следва да се анализират задълбочено причините за по-ниската събираемост, особено в определени години, както и да се преосмисли начина на формиране на такса битови отпадъци.

Общината не е използвала други източници и форми на финансиране на управлението на битовите отпадъци освен общинския бюджет.

През текущия програмен период има възможности за ползване на средства от ПУДООС, ПОС 2021-2027 г., както и централно финансираната програма на ЕК за опазване на околната среда (Програма LIFE) и други публични източници на финансиране.*

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство

III. SWOT АНАЛИЗ

Оценката на настоящата ситуация във връзка с управление на отпадъците в община Сопот е извършена чрез метода на Анализ на силните страни, слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ). Извършен е и разширен анализ, в резултат на който са дефинирани различните стратегии за управление на комбинации от вътрешни и външни фактори.

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ (ФАКТОРИ В ОБЩИНА СОПОТ)	ВЪНШНИ ФАКТОРИ (ФАКТОРИ НА СРЕДАТА)
СИЛНИ СТРАНИ	ВЪЗМОЖНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Нормативна уредба на общинско ниво в областта на управление на отпадъците, която съответства на ЗУО; - Приемливо изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО; - Участие в РСУО Карлово, вкл. сключени договори за използване на депото и сепариращата инсталация, част от РСУО 	<ul style="list-style-type: none"> - Анализирани на опита от прилагане на децентрализиран подход за постигане на целите за оползотворяване на биоразградими отпадъци в други общини в Р България, напр. община Севлиево (проект по ОПОС 2014-2020 г. BG16M1OP002-2.007-0001-C02; - Възможност за прилагане на централизиран подход при изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 3-6 и използване на общи инсталации изградени в рамките на РСУО Карлово
<ul style="list-style-type: none"> - Наличен административен капацитет в областта на управление на отпадъците 	<ul style="list-style-type: none"> - Възможности за създаване на система за събиране на информация за всички образувани отпадъци, независимо от източника им и лицата, които ги събират/ третират; - Възможности за проучване на опита в ЕС от въведени икономически стимули (модел за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“) на територията на общината
<ul style="list-style-type: none"> - Общината извършва самостоятелно дейностите по събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци 	<ul style="list-style-type: none"> - Възможност за изпълнение в демонстрационни проекти за въвеждане на икономически стимули (модел за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“)
<ul style="list-style-type: none"> - Сключени договори с организация за оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и с организация за разделно събиране и транспортиране на други МРО 	<ul style="list-style-type: none"> - Постигане на целите за рециклиране и оползотворяване; - Спестяване на средства от отчисления за депониране; - По-бавно изчерпване капацитета на регионалното депо

СЛАБИ СТРАНИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> - Липса на организирано разделно събиране и оползотворяване бигобразградими отпадъци; - Неизпълнение на целите по ЗУО за оползотворяване, вкл. рециклиране на отпадъци; - Липса на система за събиране на данни за количествата на всички потоци битови отпадъци, които се образуват на територията на общината, вкл. нерегламентирани отпадъци 	<ul style="list-style-type: none"> - Рискове за околната среда, климата и човешкото здраве; - Налагане на санкции от контролни органи; - Финансови загуби за общината вследствие плащане на по-високи отчисления за депониране; - Затруднено планиране на дейностите и проследяване на финансовите потоци във връзка с управлението на отпадъците
<ul style="list-style-type: none"> - Липса на икономически стимули за домакинствата за разделно събиране на отпадъци при източника на тяхното образуване; - Определяне на такса битови отпадъци въз основа на данъчна оценка на имотите; - Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците 	<ul style="list-style-type: none"> - Финансови загуби за общината вследствие заплащане на високи отчисления за депониране - Финансов товар за домакинствата вследствие заплащане на високи такси битови отпадъци; - Демотивиране на домакинствата да разделят отпадъците при източника на тяхното образуване
<ul style="list-style-type: none"> - Наличие на терени и/или територии, силно замърсени с отпадъци (нерегламентирани сметища) 	<ul style="list-style-type: none"> - Рискове за околната среда, климата и човешкото здраве (вследствие замърсяване на почви, повърхностни и подземни води, атмосферен въздух и т.н.); - Налагане на санкции от контролни органи

РАЗШИРЕН SWOT АНАЛИЗ И ПРЕПОРЪКИ	
Стратегия за използване на силните страни за реализиране на възможностите:	Стратегия за преодоляване на слабите страни за създаване на нови възможности:
<ul style="list-style-type: none"> - Активна комуникация и координация на всички заинтересовани страни, вкл. отговорните общински служители, отдел „Чистота“, оползотворяващата организация за опаковки и фирмата, с която общината има договор за други МРО 	<ul style="list-style-type: none"> - Въвеждане на икономически стимули за домакинствата за разделно събиране на отпадъци „при източника“; - Организиране на разделно събиране и третиране на зелени и/ или биоразградими отпадъци и други
Стратегия за използване на силните страни за елиминирание на заплахите:	Стратегия, която да не позволи слабите страни да активизират заплахи:
<ul style="list-style-type: none"> - Оптимизиране на усилията за предотвратяване, оползотворяване и рециклиране на отпадъци 	<ul style="list-style-type: none"> - Почистване на терени и/или територии, силно замърсени с отпадъци (нерегламентирани сметища); - Постигане на целите по ЗУО за рециклиране/ оползотворяване на отпадъци

Всички изводи от SWOT анализа са взети под внимание при следващите стъпки в изготвянето на общинската програма за управление на отпадъците и по-конкретно, при определяне на стратегическите и оперативните цели.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци, вкл.: Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО, вкл.: Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са основно мерките, за които общините са определени като отговорна институция (водеща или партньор). В НПУО има и други релевантни мерки, които биха допринесли за изпълнение на целите на настоящия общински план, за отговарят други публични и частни субекти (самостоятелно или в партньорство). Такива мерки е най-подходящо да се проследяват и отчитат отделно, с цел фокусиране на програмата върху ангажиментите на община Сопот.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (НПОО)

Потенциалът за намаляване на количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот е голям. Това показва анализа по показател „норма на натрупване на битови отпадъци“ (образувани битови отпадъци от жител за година). На всички разгледани нива (вкл. средни стойности за ЕС, Р България; „сходни“ общини съгласно класификацията използвана за съответния анализ справка в НПОО 2021-2028 г.) се наблюдава тенденция към увеличаване. Следва да се отбележи, че образуваните количества на жител в общината са по-високи от образуваните количества на всички другите разгледани нива. Най-неблагоприятно е сравнението със средните стойности за „сходни“ общини в страната (3000-25000 души). През 2018 г. нормата на натрупване в община Сопот е била с 37% по-висока от средната норма за „сходни“ населени места. Още повече, общините с по-малко население обикновено отчитат по-ниски стойности.

Настоящата програма за ППО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците⁵

Мерките са формулирани в резултат на прегледа, извършен при разработване на НПОО 2021-2028 г., който обхваща:

- Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО и Приложение IV към чл. 29 на РДО;
- Преглед на мерките, заложили в актуалната Национална програма за ППО 2014-2020 г.;
- Добрите практики през последните години, приложени в страната ни и в други страни;
- Мерки, произтичащи от приети на ниво ЕС документи (директиви, решения и др.).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, и административно-регулаторни. Повечето мерки могат да се изпълнят единствено в партньорство със съответните целеви групи (димакинства, медии, НПО, заинтересовани страни, които участват в обществените консултации. Съгласно НПОО 2021-2028 г. като цяло мерките следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответните години.

⁵ В европейското законодателство все още не са поставени количествени цели за предотвратяване на отпадъците и държавите членки решават какви цели да формулират в своите програми за ППО.

План за действие към Подпрограмата за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда	Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на отпадъците е помалък от темпа на нарастване на БВП на община Сопот	Средногодишно за периода на програмата темпът на нарастване на отпадъците е помалък от темпа на нарастване на БВП на общината

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изпълнение на мерките в Стратегията за преход към кръгова икономика, отнасящи се до продуктите, съдържащи суровини с критично значение за ЕС и за страната, така че да се предотврати превръщането им в отпадъци	Съгласно предвиденото в Стратегията за преход към кръгова икономика	Съгласно предвиденото в Стратегията за преход към кръгова икономика	Съгласно предвидения план за действие в Стратегията за преход към кръгова икономика	Намаляване образуването на отпадъци чрез изпълнение на мерки, отнасящи се до суровини с критично значение за ЕС и за България	Брой ежегодно изпълнени мерки	Всички мерки, предвидени в Стратегията за преход към кръгова икономика, отнасящи се до общини, са изпълнени от община Сопот	Община Сопот	
Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	200	Общински бюджет, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Брой на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община Сопот	Домакинства

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Разработване на програма за предотвратяване на отпадъците като част от общинските програми за управление на отпадъците	В рамките на мярка: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2021	Общините са планирали изпълнението на мерки за ПОО	Програма за управление на отпадъците, одобрени от общинския съвет с включени мерки за ПО	Общината е разработила програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община Сопот	Заинтересовани страни, които участват в обществените консултации при разработването на програмата
Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, вкл. демонстрационни проекти за въвеждане на икономически стимули (модели за формиране на таксата за битови отпадъци от типа „плащаш колкото изхвърляш“)	400	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ОПОС 2021-2027	01/2021 - 12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури, брой сключени договори; брой изпълнени мерки	През 2028 г. в стойността на показателя "образувани битови	Община Сопот	
Изготвяне и прилагане на плане от общината за ПО в общинската администрация и други общински образователни и т.н. структури	50	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2022 - 12/2028	Предотвратени битови отпадъци от общинската администрация и др. като добър пример	Разработен план/ изпълнени мерки	Общината е разработила план и прилага мерки от плана	Община Сопот	Общински звена

Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	50	Общински бюджет ; отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2021 - 12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПО и възможните действия от страна	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне две кампании на общинско ниво	Община Сопот	НПО, медии, други
--	----	---	-------------------	---	--	---	--------------	-------------------

Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Съгласно определението на ЕС, „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни (около 20%), в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., държавите от ЕС се призовава да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо че посочените количествени цели не са задължителни за отделните държави-членки, последните трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци.

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване, както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци. Докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа. ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г.

Политиката на Р България по отношение на хранителните отпадъци е в процес на развитие. Все още няма и прецизни данни на национално ниво относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната. Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци в страната (57%), следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо е необходимо намаляването на количествата хранителни отпадъци от всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

По показателя „количество на образуваните отпадъци на жител“, стойността за България, определена на база средногодишното население за 2016 г. в страната, е благоприятна спрямо средното от държавите членки от изследването, но независимо от това са необходими целенасочени политики и мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци.

Както повечето общини в страната, община Сопот не е извършвала целенасочен анализ на този поток отпадъци. Единствените налични данни са от проведеното нацио-

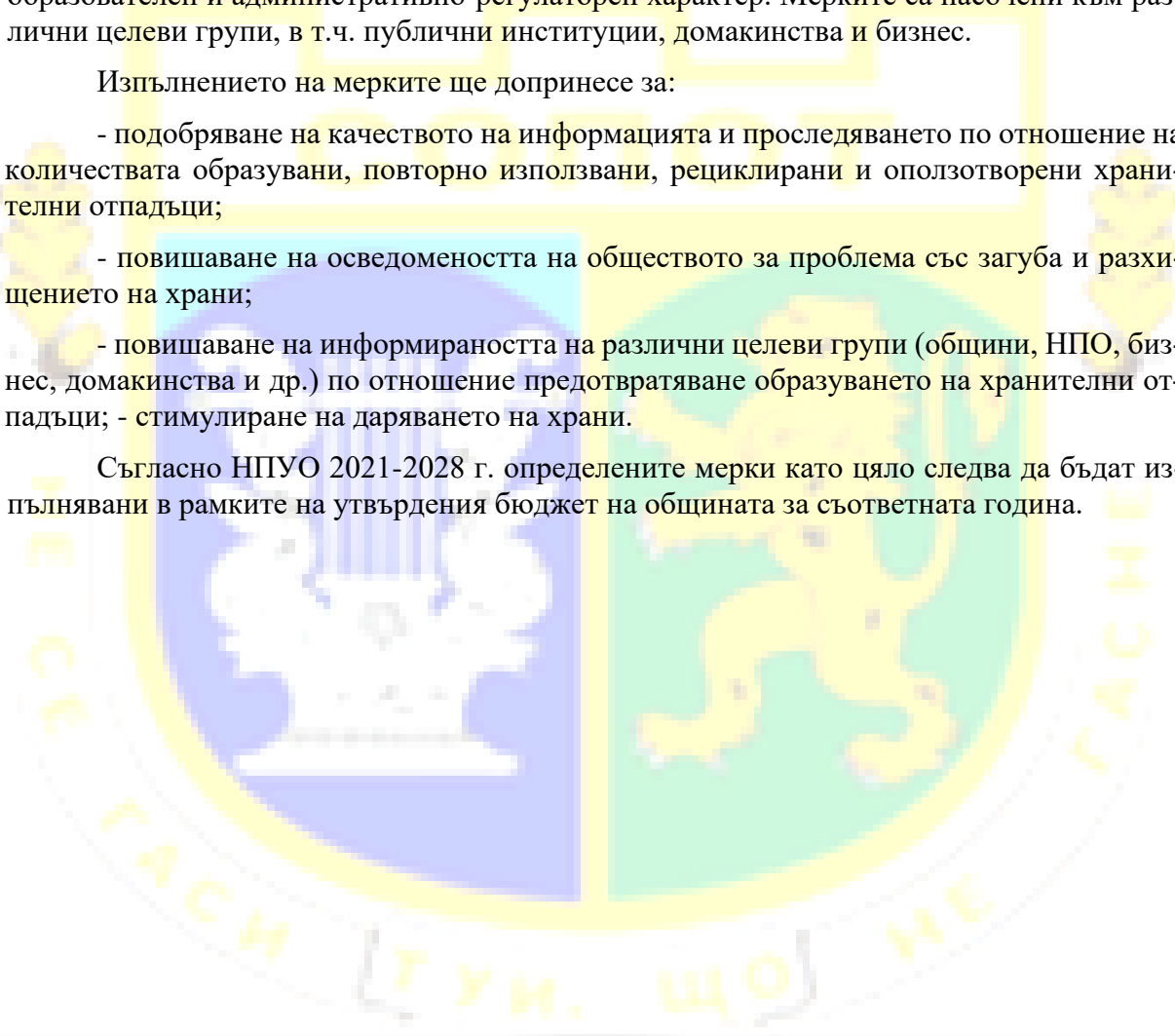
нално проучване на морфологичния състав на отпадъците, съгласно което делът на хранителните отпадъци в общите образувани отпадъци в община Сопот е 8% (спрямо 10% средна стойност за Р България). Общината си поставя за цел изпълнение на стратегическата цел на национално ниво, а именно „прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда“.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно „меки“ мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци; - стимулиране на даряването на храни.

Съгласно НПУО 2021-2028 г. определените мерки като цяло следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответната година.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстояние то на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда	Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е помалък от темпа на нарастване на БВП на община Сопот	Средногодишно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е помалък от темпа на нарастване на БВП на общината

ПРОЕКТ

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изготвяне и прилагане на план за ПО на ХО в общински образователни и т.н. структури, където се образуват хранителни отпадъци	60	Общински бюджети	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени ХО от в общински образователни и т.н. структури като добър пример	Разработен план, брой изпълнени мерки от плана	В края на програмния период общината е разработила план и прилага мерки от него	Община Сопот	Общински звена генериращи ХО
Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на ХО на общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	60	Общински бюджет	07/2021-12/2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на ХО	Брой реализирани кампании на национално и на общинско ниво	До края на програмата е проведена поне 1 кампания на общинско ниво	Община Сопот	НПО, медии, други
Ежегодно представяне на информация на МОСВ относно	20	Общински бюджет	Ежегодно и след изтичане на периода на	Налична информация за	Попълван ежегодно въпросник за предоставяне	След изтичане срока на прог-	Община Сопот	Всички групи лица,

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

ПРОЕКТ

изпълнените мерки/напредъка по изпълнението чрез изпращане на въпросник до институциите/организациите, определени за водещи по мерките в настоящата програма			програмата обобщаваща информация за крайното изпълнение на мерките	отчет на изпълнението на мерките по програмата	на информация до водещите институции за изпълнение на мерките; ежегодно за всяка мярка е отчетен напредъка по изпълнението	рамата е налична информация за изпълнението на мерките от програмата		които обработват хранителни отпадъци
Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	1000	InvestEU; ПОС 2021-2028; LIFE	07/2022-12/2028	Изпълнени проекти за предотвратяване на ХО от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Обявена процедура; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти	Брой изпълнени проекти	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел на територията на Сопот
Включване на цели и мерки за предотвратяване на ХО като част от програмата за предотвратяване на отпадъци	В рамките на мярката: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	Общински бюджет	2029	Общината е планирала изпълнението на мерки за ПО на ХО	Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО за ХО	Разработена програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО на ХО	Община Сопот	Обществеността и други заинтересовани страни, които участват в обществените консултации при разработването на програмата

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;

- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които общината си поставя да постигне поетапно до 2035 г. съответстват на определените национални цели. Целите със срокове на изпълнение до 2025 г. и 2030 г. са заложили като индикатори за постигане на стратегическата цел на програмата. Целите се изпълняват от общините в РСУО, като е необходимо общото събрание да вземе решение по отношение на всички цели, определени в 31, ал. 1 от ЗУО.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са действията, предприети през последните години на национално ниво⁶, а именно:

- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;

- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;

- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълняват посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране; при осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми, освобождаване от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълняват задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

⁶ НПУО 2021-208 г.

- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

- възможности за финансово подпомагане чрез ПУДООС, както и примери за публично-частни партньорства изградили инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци.

В изминалия период общината все още е далеч от постигане на определената цел (средното ниво на оползотворяване, вкл. рециклиране в периода 2016-2020 г. е около 18% от общото количество образувани отпадъци, по налични данни и експертна оценка. Процентът на оползотворяване (вкл. рециклиране) на битови отпадъци е с около 7.2 пункта под средното за страната и с 23.1 пункта под средното за ЕС. Необходими са последователни и систематични усилия за преодоляване на закъсненията и поетапно постигане на прогресивно нарастващите цели.

Извършеното национално проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци (вкл. по общини) показва големия потенциал за оползотворяване (вкл. рециклиране) на различни потоци битови отпадъци образувани на територията на общината. В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г., общината планира минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци да бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни и неинвестиционни („меки“) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др. Регионалната система за управление на отпадъците Карлово е включена в следните индикативни списъци на НПУО 2021-2028 г.: Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят допълнителни модули за стабилизиране на биоразградимата фракция към инсталациите за сепариране (Приложение 6 към НПУО); Индикативен списък на РСУО, в които е необходимо да се осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранително отпадъци (Приложение 8 към НПУО). Община Сопот осъзнава необходимостта от постигане на съответствие с Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

При разработване на Националната програма за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. РСУО Карлово не е включена в списъка от Приложение 7 за изграждане на инсталации за предварително третиране, предвид съществуващата инсталация.

„Меките“ мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, нормативни промени и др. Съгласно НПУО 2021-2027 г., посочените мерки следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на общината за съответната година.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	2025 г. - мин.50% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране	2030 г. - мин.55% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот (за целите на проектиране на съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци)	50	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12.2022	Налични подробни данни относно морфологичния състав на битовите отпадъци	Възложено проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот	Извършено проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци, образувани на територията на община Сопот	Община Сопот	
Доизграждане/ надграждане на регионалната система за управление на битовите отпадъци – регион Карлово	Съгласно инвестиционна програма на РСУО	ПОС 2021-2027 г. и други източници на финансиране, в съответствие с правилата и процедурите за финансиране	01/2022 - 12/2028	Осигурена необходима инфраструктура за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция и рециклиране на разделно събрани битови отпадъци в РСУО Карлово	Подаване на проектни предложения по обявени процедури; брой сключени договори; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени инсталации	РСУО Карлово	Общините в РСУО Карлово

*За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	5000	ПОС 2021-2027 г.	07/2022 - 12/2028	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Изготвен проект; изпълняван проект	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел
Изграждане на инсталации за рециклиране на отпадъци	10000	ПУДООС, ПОС 2021-2027 г., общински бюджети; частни инвестиции	07/2022 - 12/2028	Изградени инсталации за рециклиране на отпадъци	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури по ПОС 2021-2027 и ПУДООС; брой сключени договори; брой проекти, разработени и изпълнявани от частни инвеститори	Брой изградени инсталации за рециклиране на отпадъци	Община Сопот, юридически лица със стопанска цел – рециклиращи предприятия	Община Сопот, юридически лица със стопанска цел – рециклиращи предприятия
Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	10	Общински бюджет/ бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО	2029	Общината/ общините в РСУО разполага с управленски документ като важен инструмент за планиране и провеждане на общинската политика за управление на отпадъците	Общината/ общините в РСУО са изготвили задания за разработване на програмата	Програмата е одобрена от Общинския съвет	Община Сопот/ общините в РСУО	Местни НПО, бизнес и др.

Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци	1000	ПОС 2021-2027	07/2022-2/2028	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Брой подадени проектни предложения по обявени процедури по ПОС 2021-2027; брой сключени договори; брой проекти, разработени и изпълнявани от частни инвеститори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени нови системи; брой разширени съществуващи системи	РСУО Карлово	Община Сопот
Широко информирание на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	20	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	07/2021-11/2027	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикувана на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общината е публикувала на интернет страницата си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Община Сопот	
Провеждане от общината на информационни кампании	50	Общински бюджет, ПОС 2021-2027	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани	Две проведени информационни	Общината провежда еже-	Община Сопот	

за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците			до 2028 г.	за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	годно информационна кампания за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци		
Включване в общинската програма за управление на отпадъците на мерки и изпълнение на мерките за ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	В рамките на мярка: Изготвяне на общинска/ регионална програма за управление на отпадъците	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общината	Брой проведени кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общината провежда ежегодно информационна кампания за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Община Сопот	Училища, НПО, ОО
Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общината за изпълнение на изискванията на общинската наредба за управление на отпадъците относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба	20	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Общината осъществява контролната дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчита изпълнението на годишните цели	Община Сопот	

						за контролната дейност		
Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинската администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	500	Общински бюджет	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Община Сопот	
Изпълнение на мерките от Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците	Съгласно определеното в стратегията	Бюджет на МОСВ	06/2023 - 12/2028	Повишена информираност на населението и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците	Мерките се изпълняват съгласно Плана за действие към стратегията	Превръщане на обществеността в ключов фактор при управлението на отпадъците	МОСВ	Община Сопот; НПО; медии

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30.05.2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 01.01.2020 г. от най-малко 70% от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на настоящата програма.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.

- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.

- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и

„меки“ мерки. Съгласно НПУО 2021-2028 г. посочените мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърдения бюджет на община Сопот за съответната година. Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с реализацията на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г. Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази Програма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми, но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

План за действие на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклирани те и оползотворен и отпадъци	Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване	Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Подаване и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	10000	InvestEU	01/2023-12/2027	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Подадени проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори; брой приключени договори	Всички сключени договори са изпълнени; брой на изградените системи, съоръжения и инсталации; капацитет на изградените системи, съоръжения и инсталации	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел
Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	10000	InvestEU; общински бюджет	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вред-	Изпълнен проект за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	В община Сопот при доказана необходимост за разделно съби-	Община Сопот	Юридически лица със стопанска цел

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

				ното въздействие на тези групи отпадъци		ране и рециклиране на строителни отпадъци, е изпълнен такъв проект		
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	10	Бюджет на общината като организация издаваща разрешения за строеж, осъществяващ и контрол на строителството; осъществяващ и одобрение и контрол при въвеждане на строителните обекти в експлоатация	07/2022-12/2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на общината като компетентен орган са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община Сопот, РИ-ОСВ Пловдив	Възложители на инвестиционни проекти
Включване в тръжните документи за строител-	10	Бюджет на общината	12/2028	В строителството на сгради се	2021-2023 - 2%	2028 - 2,5%	Общината като възложител	Строители

ство на сгради на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали		като възложител на обществени поръчки		влагат рециклирани строителни материали	2024-2028 - 2,5%		на обществени поръчки	
Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	В строителството на пътища се влагат рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворява не в обратни насипи	2021-2023 - 8% 2024-2028 - 10%	2028 - 10%	Общината като възложител на обществени поръчки	Строители
Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	При ремонтите на пътища се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2% 2024-2028 - 3%	2028 - 3%	Общината като възложител на обществени поръчки	Строители
Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на	10	Бюджет на общината като възло-	12/2028	В строителството на други строежи от техничес-	2021-2023 - 5%; 2024-2028 - 8%	2028 - 8%	Възложители на обществени поръчки	Строители

други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали		жител на обществени поръчки		ката инфраструктура се влягат рециклирани строителни материали				
Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	10	Бюджет на общината като възложител на обществени поръчки	12/2028	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 12%	Възложители на обществени поръчки	Строители

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Съгласно ЗУО „масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. В националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Поставените национални цели за МРО по години са заложили и като индикатори за изпълнение на програмата.

Националната програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО (част от НПУО 2021-2028 г.) включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет. Съгласно НПУО 2021-2028 г. посочените мерки следва да бъдат изпълнявани в рамките на утвърдените бюджети на съответните отговорни министерства съобразно възможностите на държавния бюджет за съответната година. Не са определени мерки, за които общините в Р България са отговорни институции (водещи или партньори).

Разделното събиране на МРО се изпълнява чрез сключен договор с фирма, която има регистрирана площадка, както и разрешително за транспортиране на МРО, както и от лицата, които пускат на пазара МРО (на територията на община Сопот това са основно гуми).

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие по Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци и Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ	ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	
	ТЕКУЩИ	ЦЕЛЕВИ
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	<p>Отпадъци от опаковки- 2025 : 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75%</p>	<p>Отпадъци от опаковки- 2030 : 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%</p>
	<p>ИУМПС - 2025 г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС 2025 г.: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС</p>	<p>ИУМПС - 2028 г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС 2028 г.: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС</p>
	<p>ИУЕЕО- 2025 г. разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години</p>	<p>ИУЕЕО- 2028 г. разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години</p>
	<p>Отпадъци от отработени масла - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година</p>	<p>Отпадъци от отработени масла - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година</p>

<p><u>Отпадъци от гуми</u> - ежегодно не помалко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират</p>	<p><u>Отпадъци от гуми</u> - ежегодно не помалко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират</p>
<p><u>Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)</u> - ежегодно разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната</p>	<p><u>Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)</u>- ежегодно разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната</p>
<p><u>Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори</u> - ежегодно разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори</p>	<p><u>Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори</u> - ежегодно разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори</p>
<p><u>Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори</u> ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори</p>	<p><u>Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори</u> - ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори</p>

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финан- сиране*	Срок за ре- ализация (месец и го- дина)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
В НПУО 2021-2028 г. не са определени мерки, за които общините в Р България са отговорни институции (водещи или партньори).								

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. Община Сопот има сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, с помощта на която се изпълнява програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки и се предоставя ежегодно информация на МОСВ.

За разлика от всички останали МРО, отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. Наблюдава се изключително широк диапазон от опаковани продукти, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Към настоящия момент оползотворяващата организация не предоставя данни относно количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки и потреблението на опакованите стоки. В този смисъл общината може да набележи общи мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

В допълнение към целите за рециклиране и оползотворяване, приетото европейско законодателство⁷ от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.

- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата система за разделно събиране на отпадъците, създадена в община Сопот. Въз основа на сключен договор на територията на общината работи организация за оползотворяване на отпадъците от опаковки („Екопак България“ АД), която изпълнява целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50,3% през 2008г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя

⁷ ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/904 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда

за държавите от ЕС. България изпълнява, дори преизпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Към момента оползотворяващата организация не предоставя данни относно постигане на целите от община Сопот.

Друг специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е количеството рециклиран отпадък от опаковки на жител за година. За 2017 г. този показател за България е 42 кг/жител, като с всяка изминала година за последните десет години се увеличава процентът на рециклираните отпадъци от опаковки от общо образуваните. Средно за ЕС за същата година стойността на показателя е приблизително 120 кг/жител рециклирани отпадъци от опаковки, което е три пъти повече от стойността в България.⁸ През последните години разглеждания показател за община Сопот е под 2 кг/ жител, което е крайно незадоволително.

На европейско ниво общият обем на генерирани отпадъци от опаковки на жител през 2017 г. е 173.8⁹, като в някои държави показателят е със стойност над 215 кг/жител (Люксембург, Германия, Италия)¹⁰. През 2017 г. генерираните отпадъци от опаковки на жител в България са 64.3 кг/ж, което е почти три пъти по-малко от средното за страните от ЕС. Липсват данни относно разглеждания показател за община Сопот.

През 2012 г. с приемането на новия Закон за управление на отпадъците се въведе изискването ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 ж. и курортните места да събират разделно получените от дейността им отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и да ги предават в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 22 ЗУО – общинските наредби за управление на отпадъците. Изключение от посоченото изискване се допуска за населени места, в които няма изградена система за разделно събиране на същите отпадъци от домакинствата. Община Сопот е въвела това изискване в общинската си наредба за управление на отпадъците, но на практика няма механизъм за прилагането и му и липсва информация доколко посочените обекти изпълняват това изискване.

От представените информация и данни могат да се формулират следните основни изводи:

В годините нараства както абсолютното количество на отпадъците от опаковки, така и относителният дял на отпадъците от опаковки в общото количество на образуваните битови отпадъци.

В резултат на създадената схема за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки България е на средното ниво на рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, и изпълнява заложените в европейското и националното законодателство цели.

България е с много по-благоприятна стойност на показателя генерирани отпадъци на жител в сравнение със средноевропейското ниво.

⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Packaging_waste_statistics

⁹

[https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Packaging_waste_statistics#Generation and recycling per inhabitant](https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Packaging_waste_statistics#Generation_and_recycling_per_inhabitant)

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Packaging_waste_statistics

Няма въведени механизми и липсва информация доколко се изпълняват изискванията от ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки, а в това има голям потенциал за нарастване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки с високо качество.

Като се вземат предвид тенденциите в страната по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област се планира създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки да се надгражда и развива в следващите години.

Независимо че страната ни е в много по-благоприятна ситуация от средното европейско ниво по отношение на количествата генерирани отпадъци от опаковки, е необходимо да се провеждат много по-целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки и повторно използване на опаковки, където това е възможно. Особено важно е провеждането на широки информационни кампании сред обществеността, предвид многобройните източници, които ежедневно генерират такива отпадъци на територията на цялата страна.

Общината планира да подобри използването на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки, предвид нарастването на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, както и специфичните цели за разделно събиране на пластмасовите бутилки за еднократна употреба до 3 литра.

Общината ще фокусира вниманието си върху прилагашите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общините за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общините трябва да финансират.

Предложените мерки от Националния план за действие към подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки (НПУО 2021-2028 г.) следва да се изпълняват основно от оползотворяващите организации, РИОСВ и МОСВ. В общинската програма е включена една мярка, за която като отговорни институции са определени общините.

План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране*	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Поемане на доброволни ангажменти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	100	Бюджет на организациите, поели доброволно ангажмента	2021-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковки от бизнеса	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Сопот	Бизнес организации (търговски обекти и др.)

* За финансиране на всяка от мерките може да се използват отчисленията по чл. 64 от ЗУО, при необходимост и одобрение съгласно приложимото законодателство.

ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Предвидените в програмата мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци следва до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намалят значително. Превид традиционно високите нива на депониране на образуванията на територията на община Сопот битови отпадъци (средно 82% за периода 2016-2020 г.), постигането на ниво на депониране 10% или по-малко е сериозно предизвикателство. За постигане на такава цел са необходими последователни координирани усилия, както и осигуряване на финансови средства с цел:

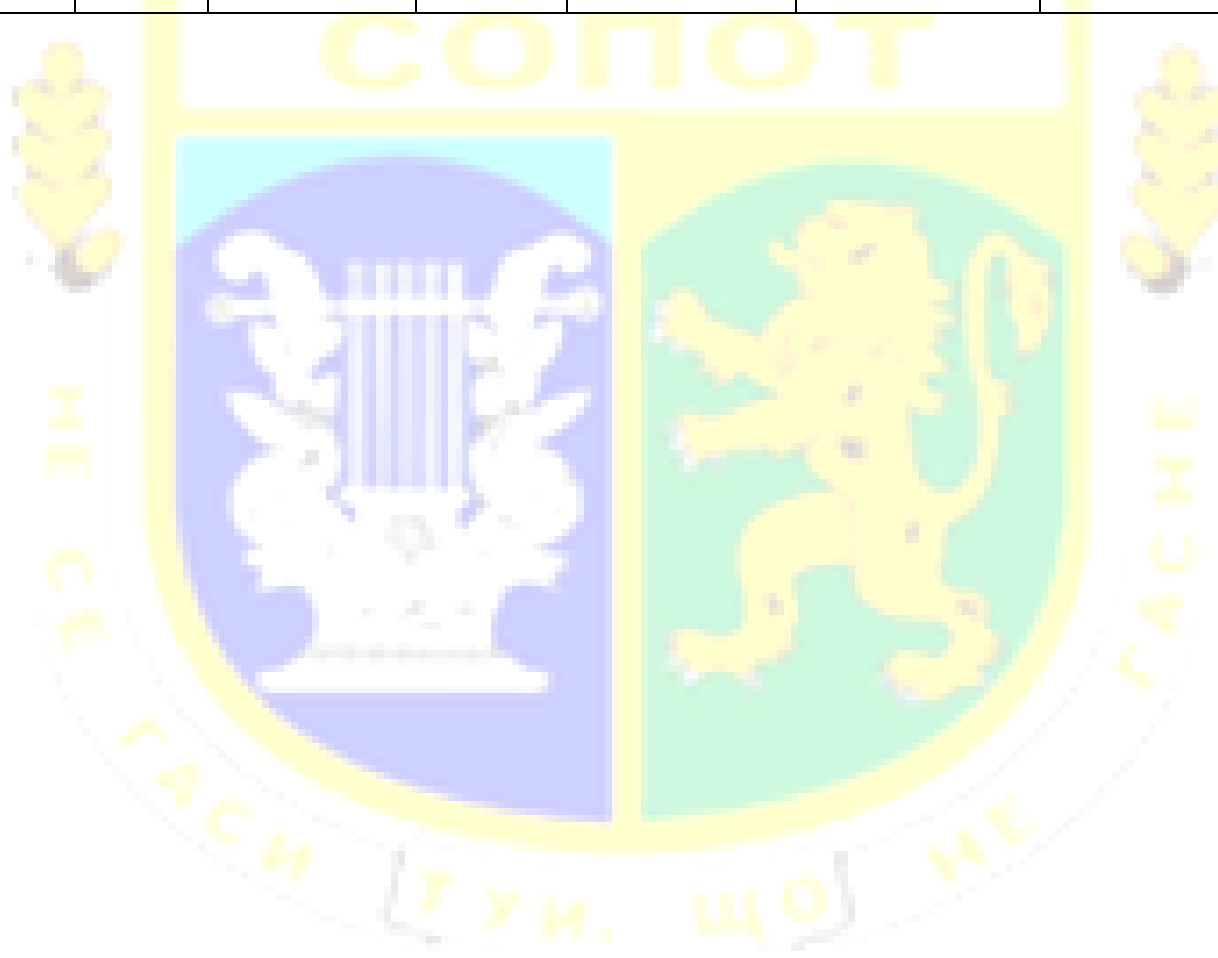
- Осигуряване на капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;
- Осигуряване на инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците;
- Поддръжка на инфраструктурата за оползотворяване на утайките от ПСОВ Сопот с принос към намаляване на емисиите на парникови газове;
- Изготвяне на практически решения за проблемите с най-широко генерираните опасни отпадъци от битови отпадъци.

План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други						До 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци			

Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Изграждане на допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура	5000	Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПУДООС, ДБ	12/2028	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура	Брой разработени проекти; брой обявени поръчки	Намален риск за околната среда в резултат от депониране на отпадъци на депа, отговарящи на всички изисквания	Общини в РСУО	ПУДООС, МОСВс
Доизграждане/надграждане на регионални системи за управление на битовите отпадъци	10000	ПОС 2021-2027 г. и други източници на финансиране, в съответствие с правилата и процедурите за финансиране	01/2022-12/2028	Осигурена необходима инфраструктура с цел намаляване на количеството депонирани битови отпадъци в РСУО Карлово	Договорите за изпълнение на проектите са приключили с въведени в експлоатация инсталации; брой изградени инсталации	Намалено количество депонирани битови отпадъци и постигнати цели към 2030/2035 г.	РСУО Карлово	Общини в РСУО
Почистване на нерегламентираните сметища на територията на община Сопот	500	Общински бюджет	01/2022-12/2028	Поетапно почистени нерегламентирани сметища	Поетапно почиствани нерегламентирани сметища по план	Почистени нерегламентирани сметища	Община Сопот	
Създаване на общинска система	100	Общински бюджет	12/2028	Намален риск за околната	Създаване на системи за разделно събиране	Общината е създала сис-	Община Сопот	Домакинства; бизнес

за разделно събиране на опасните отпадъци от бита				среда от депонирани опасни отпадъци	на опасни отпадъци от бита	тема за разделно събиране на опасни отпадъци от бита		
---	--	--	--	-------------------------------------	----------------------------	--	--	--

VI. Координация с други общински и регионални планове и програми

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи и да не се допусне противоречие. В съответствие със Закона за местното самоуправление и местната администрация общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват и националните и европейските политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, поради което в този раздел се представя взаимовръзката на тази програма с други програмни документи и необходимостта от координацията и съвместяването им с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

Програмните документи на национално, регионално и общинско ниво, пряко или косвено свързани с настоящата програма, които съдържат релевантни предвиждания, са както следва:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
- Областна стратегия за развитие на област Пловдив¹¹;
- План за интегрирано развитие на община Сопот¹²
- Общ устройствен план на община Сопот¹³
- Програма за опазване на околната среда на община Сопот.

В заключение може да се обобщи, че целите и мерките предвидени в общинската програма за управление на отпадъците допринасят за постигане на националните и регионалните цели за развитие.

VII. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската/ регионалната програма за управление на отпадъците

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от Закона, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно

¹¹ https://pd.government.bg/?page_id=19547

¹² http://sopot-municipality.com/joomla/images/stories/saobshteniq/saobshteniq_2021/proekt_plan_integrirano_razvitie_sopot_11.06.2021/proekt_piro_sopot_11.06.2021.pdf

¹³ http://www.sopot-municipality.com/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=946&Itemid=289

т.21 - система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската/регионалната програма за управление на отпадъците. В допълнение, чл. 2 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;

- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.¹⁴

В изпълнение на описаните изисквания, се установява следната система за отчет и контрол на изпълнението на програмата:

Оценката на резултатите от изпълнението на настоящата програма ще се съсредоточи върху събирането, съпоставянето и анализирането на информация за напредъка в постигане на определените цели, както и изпълнение на текущите и целевите количествени или качествени индикатори, определени за програмните цели. Информацията за определените текущи и целеви индикатори за отделните цели, ще се събира от експертите, отговорни за управление на отпадъците в общинската администрация. Основните източници на информация са както следва:

- Отдел „Чистота“ към общинската администрация, отговорна за събиране и транспортиране на образуваните битови отпадъци;

- Отчетите на оползотворяващата организация за отпадъци от опаковки, отговорна за постигане на целите за оползотворяване на отпадъците от опаковките;

- Отчетите от площадки за събиране с цел последващо оползотворяване, вкл. рециклиране, с операторите на които общината има сключени договори;

- Данни от РСУО Карлово, вкл. регионалното депо и сепариращата инсталация;

- Данни от други изградени в новия период общински и регионални системи за разделно събиране, транспортиране и оползотворяване на МРО;

- Инсталацията за оползотворяване на утайките от ПСОВ;

- Информация от РИОСВ и контролорите в общинската администрация относно изпълнението на ангажиментите от лицата, за които се прилага „разширена отговорност на производителя“;

- Информация от компетентни лица в общинската администрация, отговорни за разработване на обществените поръчки за строителство, както и лицата, отговорни за контрол върху изпълнение на одобрените строежи относно спазване изисванията за използване на рециклирани материали;

- Данни от други системи за разделно събиране на битови отпадъци, прилагани в юридически лица, извършващи дейност на територията на община Сопот.

¹⁴ НПУО 2021-2027 г.

- Социологическа информация относно изпълнението на част от индикаторите за текущо и целево изпълнение, които включват оценка на мерките за повишаващи информираността, участието на населението и бизнеса при изпълнение на дейности по отпадъците.

Необходимост от актуализацията на общинската програма може да възникне основно в няколко основни случая, както следва:

- в резултат от въздействието на "външни" фактори като напр. промени в изискванията на законодателството на ЕС и Р България, които налагат промяна в заложените стратегически и програмни цели на НПУО и в съответните програмни мерки;

- поради неизпълнение или значително изоставане в изпълнението на програмните мерки;

- при констатации за отклонение в набелязаните тенденции на целевите индикатори, въпреки изпълнението на основните пакети от приоритетни мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или вместо някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Всяка година кметът на община Сопот ще внася в Общинския съвет доклад с отчет за напредъка на програмата, както и оценка на резултатите от изпълнението и тенденциите и степента на изпълнение на програмните индикатори и цели. В случай на непостигане на тези цели докладът ще анализира причините, както и мерките, които са необходими за осигуряване на бъдещо изпълнение.

Актуализацията ще се извършва при необходимост от експертите, отговорни за управление на отпадъците в общинската администрация. Актуализацията на програмата също трябва да премине на процедури на обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от Общинския съвет. От гледна точка на съвместяване на процедурите за отчет, контрол и оценка на резултатите от изпълнението на програмата с процедурата за актуализация, е целесъобразно последната да се извършва след годишния отчет до Общинския съвет.

Отчетите за изпълнението на програмата като част от нея, ще се публикуват с цел информиране на обществеността на интернет – страницата на общината.

VIII. Приложения

АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ ПРОГНОЗИ